

**ผลกระทบของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่มีต่อผลการดำเนินงาน :
กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**

**Effects of Risk Disclosure Quality on Firm Performance :
A Case Study of Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand**

ธีรพรรณ อิงภากรณ์^{*}, ไตรรงค์ สวัสดิกุล², สุจิตา มานะจิตต์³ และวิชณี เอี่ยมชุม⁴

Teerapan Ungphakorn^{*}, Trairong Swatdikun², Suchita Manajit³, Wichanee Iamchum⁴

Received: May 19, 2017, Revised: September 2, 2017, Accepted : October 27, 2017

บทคัดย่อ

การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการบริหารความเสี่ยงที่สามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน การวิจัยครั้งนี้จัดเก็บข้อมูลจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และถูกจัดอยู่ในดัชนี SET100 ระหว่างปี 2555-2556 จำนวน 174 ชุด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบค่าเฉลี่ยของจำนวนคำที่รายงานจำนวน 3,670 คำ ดัชนีปริมาณเปรียบเทียบเฉลี่ย 0.2586 ดัชนีความหนาแน่น 0.5919 และดัชนีเชิงลึก 0.9827 จากการทดสอบสมมุติฐานไม่พบว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน

คำสำคัญ : การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง ผลการดำเนินงาน การบริหารความเสี่ยง

^{*} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{*} Assistant Professor, Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

Abstract

Risk disclosure is a key element in risk management which appropriate procedure can lead to competitive advantage to the firm. This research collected 174 data set between 2012 and 2013 from listed companies which listed in SET100 index. Data analysis reveals that 3,670 words of risk has been disclosure in the annual report. Relative quantity index can be estimated at 0.2586. Density index can be assessed at 0.5919, where depth index can be projected at 0.9827. Hypothesis testing cannot confirmed that is an impact of risk disclosure quality on firm performance.

Keywords : Risk disclosure quality, firm performance, risk management

1. บทนำ

การบริหารความเสี่ยงจัดเป็นหน้าที่งานสำคัญซึ่งธุรกิจต่างตระหนักถึงความจำเป็นและสำคัญ (ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี, 2550) แต่ยังคงมีความแตกต่างในวิธีการดำเนินงานเนื่องจากการบริหารความเสี่ยงยังจัดเป็นสิ่งใหม่สำหรับหลายองค์กร โดยเฉพาะการรายงานข้อมูลความเสี่ยงซึ่งมีผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูลความเสี่ยงระหว่างองค์กร ศิลปะพร ศรีจันทพร (2551) กล่าวถึงทฤษฎีตัวการตัวแทน โดยระบุว่า การนำเสนอข้อมูลที่ดียิ่งควรทำให้ความเข้าใจของเงินทุนได้รับข้อมูลที่ดียิ่งขึ้นทำให้ผลการดำเนินงานควรจะลดลงเพื่อการตอบแทนต่อความพยายามในการลดความไม่สมดุลของข้อมูล ระหว่างข้อมูลที่มีกับข้อมูลที่บริษัทถือครองอยู่ ซึ่งอาจส่งผลให้กิจการมีผลการดำเนินงานที่ดียิ่งขึ้น แม้ทฤษฎีตัวการตัวแทนจะได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางแต่เกณฑ์คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงกลับเป็นเพียงการกำหนดเป็นมาตรฐานการรายงานทางการเงิน เฉพาะเรื่องเครื่องมือทางการเงิน (วิเศษฐ์ ไรจนสุกาญจน์ และศิริพร ศรีจันทพร, 2559) แต่ก็ยังไม่มีความพยายามในการพัฒนาหลักการรายงานความเสี่ยงของเงินลงทุน และการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเมื่อพิจารณามูลค่ายุติธรรมซึ่งถูกพัฒนาขึ้นเมื่อไม่นานมานี้โดยคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศนั่นเอง (Best, 2012) การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรายงานความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พร้อมทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานความเสี่ยงกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสมมุติฐาน

ความเสี่ยง คือ ความไม่แน่นอนของเหตุการณ์ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร (นฤมล สอาดโคม, 2554) โดยการบริหารความเสี่ยงจัดเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ (อัญชลี พิพัฒน์เสริญ, 2559) อีกทั้งการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมยังเป็นการสร้างโอกาสให้ธุรกิจได้รับผลตอบแทนอีกด้วย ดังคำกล่าวที่ว่าความเสี่ยงสูง โอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนก็สูงเช่นกัน (ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี, 2550) ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นของธุรกิจที่จะต้องทำการบริหารให้ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้และผลตอบแทนอยู่ในระดับที่พึงพอใจได้ (Lam, 2003) ด้วยเหตุผลดังกล่าวการทำความเข้าใจความเสี่ยงจะช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินการบริหารความเสี่ยงได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2.1 การบริหารความเสี่ยง

การบริหารความเสี่ยงถูกพัฒนาจากแนวคิดในหลากหลายสาขาวิชา เช่น คณิตศาสตร์ ความปลอดภัย การประกันภัย การลงทุน และควบคุมภายใน ความร่วมมือเชิงวิชาการดังกล่าวส่งผลให้การบริหารความเสี่ยงจัดเป็นหนึ่งในสาขาใหม่ด้านการบริหารธุรกิจที่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบให้เห็นเชิงรูปธรรม (เนมัล สอาดโณม, 2554) โดยเฉพาะการนำแนวคิดการบริหารความเสี่ยงมาใช้ร่วมกับแนวคิดจากการควบคุมภายในเป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายภายใต้สมมุติฐานที่ว่าองค์กรต้องเผชิญกับความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมาย(ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555) นอกจากนี้การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเมื่อการบริหารความเสี่ยงถูกประยุกต์ใช้อย่างเป็นกระบวนการโดยบุคลากรในองค์กร ดังนั้น การบริหารความเสี่ยงจึงไม่ใช่การจัดแต่เป็นการจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ อย่างไรก็ตาม ข้อกำหนดแห่งการบริหารความเสี่ยงระดับสากลนั้นเป็นเพียงเกณฑ์ขั้นต่ำที่พึงปฏิบัติ (ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี, 2550) ดังนั้น การนำเอาหลักการบริหารความเสี่ยงมาประยุกต์ใช้ภายในองค์กรอย่างเหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ (อัญชลี พิพัฒน์เสริญ, 2559)

2.2 การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง

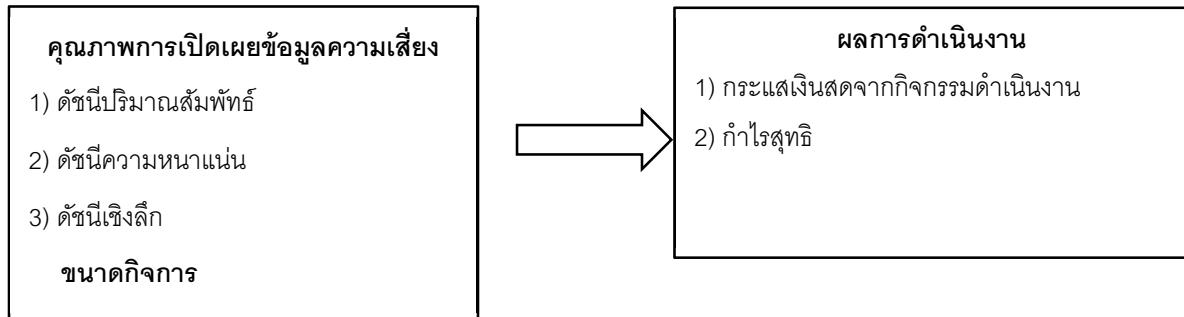
ในประเทศสหรัฐอเมริกามีข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดเผยปัจจัยเสี่ยงซึ่งกำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ระบุให้กิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ต้องเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อปัจจัยเสี่ยง และในหัวข้อคำอธิบายและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหารในรายงานประจำปี นอกจากนี้ Sarbanes-Oxley Act ระบุให้บริษัทที่จดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์ต้องเปิดเผยโครงสร้างและกระบวนการควบคุมภายในสำหรับการจัดทำรายงานทางการเงิน (ทิตา เตชะธรรักษ์, 2553) ในกลุ่มสหภาพยุโรปมีข้อกำหนดให้รายงานประจำปีต้องมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงซึ่งไม่เพียงแต่บังคับใช้กับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แต่ยังหมายรวมถึงกิจการที่เป็นนิติบุคคลทั้งหมด (ภัทรพงศ์ เจริญกิจจารุกร, 2556) สำหรับในประเทศไทย คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ต้องเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญสำหรับบริษัทจดทะเบียน โดยจะต้องแสดงข้อมูลความเสี่ยงในรูปแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีในหัวข้อปัจจัยเสี่ยง โดยให้ระบุปัจจัยที่บริษัทเห็นว่าอาจทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการลงทุนของผู้ลงทุนอย่างมีนัยสำคัญ โดยความเสี่ยงดังกล่าวอาจทำให้ผู้ลงทุนสูญเสียเงินลงทุนทั้งจำนวนหรือบางส่วน หรือไม่ได้รับผลตอบแทนในอัตราที่ควรจะได้รับ และให้ระบุเฉพาะความเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบต่อผู้ถือหุ้นหลักโดยตรง (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2556)

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงกับผลการดำเนินงาน

ทฤษฎีตัวการตัวแทนระบุถึงคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลที่เพิ่มมากขึ้นจะช่วยลดปัญหาความไม่สมมาตรของข้อมูลซึ่งส่งผลให้ต้นทุนในการดำเนินงานลดลงอันจะส่งผลให้กิจการมีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น มีหลักฐานเชิงประจักษ์ เช่น พรพิพัฒน์ จูทา (2548) ทำการศึกษาผลกระทบของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงระหว่างปี 2543-2546 ผลการศึกษาพบว่า ผลการดำเนินงานทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง นอกจากนี้กลุ่มธุรกิจการเงินและกลุ่มเทคโนโลยีจะมีคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงสูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ผลการศึกษาดังกล่าวได้รับการยืนยันจากปริยานุช อยู่สังข์ (2558) ซึ่งสำรวจบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี 2554-2556 พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างผลการดำเนินงานกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงโดยเฉพาะในกลุ่มเทคโนโลยีและกลุ่มการเงิน Razeq (2014) ทดสอบพบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย ความเสี่ยงด้านสินเชื่อ และความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนกับผลการดำเนินงานของจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งสรุปความสัมพันธ์ได้ดังนี้

รูปภาพประกอบ

โมเดลความสัมพันธ์ของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงกับผลการดำเนินงาน

งานวิจัยนี้คาดหวังว่าคุณภาพการรายงานคาดว่าจะมีอิทธิพลเชิงบวกเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน โดยกำหนดให้ขนาดกิจการเป็นตัวแปรควบคุม

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยมุ่งศึกษาจัดเก็บข้อมูลบริษัทชั้นนำซึ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 100 แห่ง โดยการกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงจะถูกเก็บรวบรวมจากแบบแสดงรายงานข้อมูลประจำปี พ.ศ. 2555 ถึงปี พ.ศ. 2556 จากเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อสร้างหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับคุณภาพการรายงานความเสี่ยงที่มีคุณภาพต่อผลการดำเนินงาน โดยแบบจำลองเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ดังกล่าวมีดังนี้

$$Perf_i = \beta_0 + \beta_1 RRQ_i + \beta_2 Size_i$$

กำหนดให้ Perf = ผลการดำเนินงาน

RRQ = คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง

Size = ขนาดของกิจการ

พรพิพัฒน์ จูทา (2548) ได้ระบุว่าการวิเคราะห์คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเป็นวิธีที่ได้รับความนิยมในการประเมินคุณภาพการรายงานความเสี่ยงด้วยกรอบแนวคิดของ Beretta and Bozzolan (2004) โดยพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างกิจการกับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม โดยเกณฑ์การวัดคุณภาพของข้อมูลที่มีความเสี่ยงในการรายงานทางการเงินมีหลากหลายมิติ ประกอบด้วย ดัชนีปริมาณ ดัชนีความหนาแน่น และดัชนีความลึก รายละเอียดการประเมินคุณภาพการรายงานความเสี่ยงทั้ง 3 ดัชนี มีดังนี้

ดัชนีปริมาณสัมพัทธ์ (Relative quantity index หรือ RQT) เป็นดัชนีที่นำจำนวนค่ามาเป็นตัวแทนของปริมาณที่มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง และคำนวณเปรียบเทียบกับค่าประมาณของปริมาณการเปิดเผยที่ได้มาจากการแทนค่าสมการถดถอยเชิงเส้น ที่ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณค่ากับประเภทของกลุ่มอุตสาหกรรม และขนาดกิจการ วัตถุประสงค์เพื่อระบุว่าปริมาณค่าที่เปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของบริษัทเปรียบเทียบกับค่าประมาณ

ว่ามีปริมาณการเปิดเผยสูงหรือต่ำกว่าค่าประมาณซึ่งถูกกำหนดให้เป็นการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่จะเป็นมาตรฐาน ดังนั้น ดัชนีปริมาณสัมพันธ์ จึงแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของจำนวนที่แท้จริงของค่าที่แสดงให้ข้อมูล ความเสี่ยงที่จะเป็นมาตรฐานอุตสาหกรรม ดัชนีนี้มีฟังก์ชันถดถอยตารางอย่างน้อยสามัญเพื่อระบุรูปแบบในขณะ ที่ขนาดและอุตสาหกรรมที่มีการควบคุม รูปแบบการประเมินมีดังนี้

$$RQT_i = D_i - \hat{D}$$

กำหนดให้

RQT_i = ดัชนีปริมาณสัมพันธ์

D_i = การเปิดเผยข้อมูลที่นับได้

$\hat{D}$ = การเปิดเผยข้อมูลที่ประมาณ

ดัชนีความหนาแน่น (Density index หรือ DEN) เป็นดัชนีที่นำปริมาณค่าที่เปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทั้งหมด มาวิเคราะห์ เพื่อหาความหนาแน่นว่าในความเสี่ยง 1 รายการมีปริมาณค่าประมาณเท่าใด โดยบริษัทที่มีความหนาแน่น มากจะมีจำนวนค่าต่อรายการความเสี่ยง การวิเคราะห์ดังกล่าวเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเข้มข้นของจำนวนที่แท้จริง ของค่าที่แสดงให้ข้อมูลความเสี่ยงไปยังหมายเลขของรายการที่เกี่ยวกับความเสี่ยง รูปแบบการประเมินมีดังนี้

$$DEN_i = \frac{1}{k_i} \sum D_i$$

กำหนดให้

DEN_i = ดัชนีความหนาแน่น

k_i = จำนวนรายการความเสี่ยงทั้งหมดที่เปิดเผย

D_i = การเปิดเผยข้อมูลที่นับได้

ดัชนีเชิงลึก (Depth index หรือ DEP) เป็นดัชนีที่นำผลการวิเคราะห์เนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงมา คำนวณค่าดัชนี โดยจะรวมคะแนนจากการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบ และการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทั้งข้อมูล เชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน แล้วจึงถ่วงน้ำหนักด้วยจำนวนรายการเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม การวิเคราะห์เนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินว่าข้อมูลความเสี่ยงที่เปิดเผยว่าได้ แสดงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจหรือไม่ บริษัทควรมีการเปิดเผยผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นและประเมิน ผลกระทบของบริษัท อาจจะระบุจำนวนผลกระทบที่เป็นตัวเลข (เชิงปริมาณ) และไม่เป็นตัวเลข (เชิงคุณภาพ) ก็ได้ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลในการประเมินความเสี่ยงของบริษัท ดังนั้นดัชนีความลึก จึงเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาการ เปิดเผยข้อมูลสำหรับผู้ใช้งานทางการเงินโดยพิจารณาผลกระทบของความเสี่ยงว่าเป็นข้อมูลที่ให้ประโยชน์ต่อการ ตัดสินใจหรือไม่ สำหรับรูปแบบการประเมินมีดังนี้

$$DEP_i = \frac{1}{RFL_i} \sum QLD_i + \frac{1}{RLF_i} \sum QND_i$$

กำหนดให้

DEP_i = ดัชนีเชิงลึก

RFL_i = จำนวนค่าระบุความเสี่ยงเฉลี่ยโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมที่ใช้แบ่งค่าเฉลี่ย

QLD_i = ตัวแปรหุ่นสำหรับคุณภาพการประเมินผลกระทบของความเสี่ยง

QND_i = ตัวแปรหุ่นสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับผลกระทบของความเสี่ยง

การรวบรวมข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลจากแบบแสดงรายการประจำปี ในส่วนของหัวข้อปัจจัยเสี่ยง โดยวิเคราะห์เป็น 5 ส่วน ได้แก่ โอกาสที่ความเสี่ยงจะเกิดขึ้น ผลกระทบของความเสี่ยง การเปิดเผยข้อมูลเชิงคุณภาพ การเปิดเผยข้อมูลเชิงปริมาณ และมาตรการตอบสนองของความเสี่ยง เพื่อใช้กำหนดค่าดัชนีปริมาณสัมพัทธ์ ดัชนีความหนาแน่น และดัชนีเชิงลึกเพื่อใช้เป็นตัวแปรในการระบุคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลต่อไป

4. ผลการศึกษาและการอภิปรายผล

ผลการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรายงานความเสี่ยงในรายงานทางการเงิน โดยมุ่งศึกษาจัดเก็บข้อมูลบริษัทชั้นนำซึ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 100 แห่งโดยการกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การประเมินคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงโดยทำการวิเคราะห์เนื้อหาในรายงานประจำปีจึงมีประโยชน์อย่างมากต่อผู้ใช้งบการเงินนั่นเอง สรุปได้ว่าข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงจะถูกเก็บรวบรวมจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี สำหรับ พ.ศ. 2555 ถึงปี พ.ศ. 2556 จากเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

4.1 ข้อมูลเชิงพรรณนา

ตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลและผลการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 174 ตัวอย่าง จากข้อมูลการรายงานความเสี่ยงในรายงานทางการเงินของบริษัทในกลุ่ม SET100 พบว่า ค่าเฉลี่ยของจำนวนคำที่รายงานในรายงานทางการเงินเป็น 3,670 คำ ซึ่งมีจำนวนขั้นต่ำ จำนวน 161 คำ มีความแตกต่างอย่างมากระหว่างการรายงานคำสูงสุดที่ 18,946 คำ ดัชนีปริมาณสัมพัทธ์มีค่าเฉลี่ย 0.2586 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่สูง ดัชนีความหนาแน่นมีค่าเฉลี่ย 0.5919 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่สูงมาก สำหรับดัชนีเชิงลึกมีค่าเฉลี่ย 0.9827 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.1309 สำหรับผลการดำเนินงานเมื่อวัดโดยใช้กำไรสุทธิ พบค่าเฉลี่ย 7,599,000 บาท โดยผลการดำเนินงานเมื่อวัดโดยใช้กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานพบค่าเฉลี่ย 10,916,000 บาท

ตาราง 1 ข้อมูลเชิงพรรณนาสำหรับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลและผลการดำเนินงาน

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	จำนวนข้อมูล
จำนวนคำ	3,670	3,256	161	18,946	174
RQT	0.2586	2.8844	0.0005	1	174
DEN	0.5919	7.5049	0.0054	1	174
DEP	0.9827	0.1309	0	1	174
NI (พันบาท)	7,599	22,001	-15871	164,806	174
OCF (พันบาท)	10,916	30,472	-76855	179,580	174

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลและผลการดำเนินงาน

การศึกษานี้จัดเก็บข้อมูลบริษัทชั้นนำซึ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบผลการพิสูจน์สมมุติฐานที่ระบุว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานซึ่งวัดจากกระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานและกำไรสุทธิเป็นดังนี้

ตาราง 2 ความสัมพันธ์คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงกับผลการดำเนินงาน

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม: กระแสเงินสดสุทธิดำเนินงาน			ตัวแปรตาม: กำไรสุทธิ		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
RQT	-680.728 (800.1825)			-157.164 (577.0204)		
DEN		-15.901 (304.3942)			-18.054 (219.0814)	
DEP			8191.873 (17557.03)			953.683 (12635.88)
LEQU	9417.955*** (3559.368)	8885.844*** (3524.375)	8939.838*** (3523.41)	5623.568** (2566.7)	5488.127*** (2536.596)	5541.012** (2535.815)
CONS	-85071.07** (34108.74)	-80080.39** (33811)	-88519.11** (37958.13)	-52727.90** (24596.19)	-51446.65** (24334.77)	-52843.71** (27318.65)
Number of obs	174	174	173	174	174	173
Adj R-squared	0.0373	0.0332	0.0346	0.0394	0.0394	0.0405

ตาราง 2 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพกับผลการดำเนินงาน ผลการวิเคราะห์พบว่าขนาดกิจการเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงสถิติมากกว่าหรือเท่ากับ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 5% นอกเหนือจากค่าคงที่ แต่คุณภาพการรายงานข้อมูลความเสี่ยงไม่มีผลกระทบต่อกระแสเงินสดสุทธิจาก การดำเนินงานแต่อย่างใด นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์โดยใช้กำไรสุทธิเป็นตัวแปรวัดผลการดำเนินงานยังคง พบว่า ขนาดกิจการเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงสถิติมากกว่าหรือเท่ากับ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 5% และคุณภาพ การรายงานข้อมูลความเสี่ยงยังคงไม่มีผลกระทบต่อกำไรสุทธิแต่อย่างใด ผลการทดสอบปฏิเสธสมมุติฐานที่เชื่อว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงมีผลกระทบด้านบวกต่อผลการดำเนินงานนั่นเอง

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของพรพิพัฒน์ จูฑา (2548) ปรียานุช อยู่สังข์ (2558) และ Razek (2014) ซึ่งล้วนสนับสนุนว่าการนำเสนอข้อมูลที่ดีจะทำให้ลดความไม่สมดุลของข้อมูล ระหว่างข้อมูลที่นักลงทุนมีกับ ข้อมูลที่บริษัทถือครองอยู่ ซึ่งอาจส่งผลให้ต้นทุนทางการเงินลดลงอันจะส่งผลโดยตรงให้กิจการมีผลการดำเนินงานที่ดี ขึ้น ผลการศึกษานี้ที่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยอื่นอาจเกิดจากการเก็บรวบรวมข้อมูลคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลโดยไม่ จำแนกประเภทความเสี่ยง และผลการดำเนินงานที่มีเพียง 2 ตัวชี้วัดในขณะที่งานวิจัยก่อนๆมักใช้ตัวแปรจำนวนมาก ในการวัดผลการดำเนินงาน นอกจากนี้งานวิจัยนี้ยังมีความแตกต่างในการระบุตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่ตรงกันข้าม กับงานวิจัยในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก่อนหน้านี้ซึ่งใช้ผลการดำเนินงานเป็นตัวแปรต้นและคุณภาพการ

เปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเป็นตัวแปรตาม อย่างไรก็ตามการบริหารความเสี่ยงในประเด็นการเปิดเผยข้อมูลยังจัดเป็นสิ่งใหม่ซึ่งงานวิจัยนี้อาจมีส่วนทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถใช้ในการเปรียบเทียบเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยงระหว่างองค์กรนั่นเอง

5. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตและประโยชน์ของการวิจัย

5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

5.1.1 ควรศึกษาผลกระทบของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจประเภทอื่น เช่น รัฐวิสาหกิจ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งหมด

5.1.2 ควรศึกษากรอบแนวคิดตามทฤษฎีอื่นที่เกี่ยวข้อง และตัวแปรแทรกซ้อนอื่นๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อผลกระทบของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงต่อผลการดำเนินงาน

5.1.3 ควรเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการอื่นนอกเหนือจากการศึกษาเอกสาร เช่น การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องมากที่สุด

5.2 ประโยชน์ของการวิจัย

5.2.1 ผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงซึ่งอาจส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กร

5.2.2 ผู้กำหนดมาตรฐานการบัญชีควรใช้เป็นแนวคิดเพื่อพัฒนามาตรฐานการบัญชี เพื่อปรับปรุงการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6. สรุปผลการศึกษา

การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงจัดเป็นสิ่งใหม่แต่ก็ได้รับความสนใจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เนื่องจากข้อมูลความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่มีข้อกำหนดให้ต้องเปิดเผยในรายงานประจำปี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องระบุว่า การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเป็นองค์ในการจัดการความเสี่ยงเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน การวิจัยครั้งนี้จัดเก็บข้อมูลจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และถูกจัดอยู่ในดัชนี SET100 ระหว่างปี 2555-2556 รวมจำนวน 174 ชุดข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบค่าเฉลี่ยของจำนวนคำที่รายงานจำนวน 3,670 คำ ดัชนีปริมาณเปรียบเทียบเฉลี่ย 0.2586 ดัชนีความหนาแน่น 0.5919 และดัชนีเชิงลึก 0.9827 จากการทดสอบสมมติฐานไม่พบว่า คุณภาพการรายงานข้อมูลความเสี่ยงมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานแต่อย่างใด

เอกสารอ้างอิง

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2550). การบริหารความเสี่ยง. วารสารนักบริหาร, 27(3) : 39-47

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2555). หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2555 , ค้นเมื่อ 5

กุมภาพันธ์ 2560, จาก https://www.set.or.th/sustainable_dev/th/cg/files/2013/CGPrinciple2012Thai-Eng.pdf

ทิตา เตชะธรรมาภรณ์. (2553). การศึกษาเปรียบเทียบข้อกำหนดพื้นฐานในการเปิดเผยข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์

แห่งประเทศไทยและสหรัฐอเมริกา. การศึกษาอิสระ บัญชีมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นฤมล สอาดโคม. (2554). การบริหารความเสี่ยงองค์กร. กรุงเทพฯ: บัณฑิต.

- ปริญานุษ อยุธยา. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, การประชุมวิชาการระดับชาติ ราชภัฏเพชรบุรีวิจัย
เพื่อแผ่นดินไทยที่ยั่งยืนครั้งที่ 5.
- พรพิพัฒน์ จูทา. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงกับผลการดำเนินงาน ทางการเงิน
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ภัทรพงศ์ เจริญกิจจารุกร. (2556). Sarbanes-Oxley Act และการกำกับดูแลกิจการในต่างประเทศสู่ธรรมาภิบาล
ในประเทศไทย. จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์, 35(138) : 902-119
- วิเชษฐ์ ใจจนสุกาญจน์ และศิลปพร ศรีจันเพชร. (2559). การบัญชีป้องกันความเสี่ยงตามข้อกำหนดใน IFRS9.
วารสารวิชาชีพบัญชี, 12(34) : 110-123
- ศิลปพร ศรีจันเพชร. (2551). ทฤษฎีบรรษัทภิบาล. วารสารบริหารธุรกิจ, 31(120) : 1-4
- สายสุนีย์ อโนมาศ. (2555). การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET100. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2556). คู่มือจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูล แบบ
56-1 แบบ 69-1. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
- อัญชลี พิพัฒน์เสริญ. (2559). การนำกรอบการบริหารความเสี่ยงไปใช้ในองค์กร. วารสารวิชาชีพบัญชี,
12(33) : 123-133
- Beretta, S & Bozzolan, S. (2004). A framework for the analysis of firm risk communication.
The International Journal of Accounting, 39(3) : 265-288.
- Best, S.D. (2012). *IFRS7 and the Compliance of Risk Disclosures: Are the Risks really Disclosed?* Master
thesis, Erasmus University Rotterdam, the Netherlands.
- Kongprajya, A. (2010). *An analysis of the impact of political news on Thai stock market*. Master of Science
in Risk Management thesis, University of Nottingham, UK.
- Lam, J. (2003). *Enterprise Risk Management: From Incentives to Controls*. John Wiley & Sons Inc.
- Pasternak, Y. (2011). *IFRS7 Risk Disclosures*, Master of Accounting Auditing and Control.
Erasmus University Rotterdam, the Netherlands.
- Razek, M.A. (2014). *The Association Between Corporate Risk Disclosure and Firm Performance in
Emerging Country-The Case of Egypt*, Journal of Empirical Studies. 1(3) : 105-115.